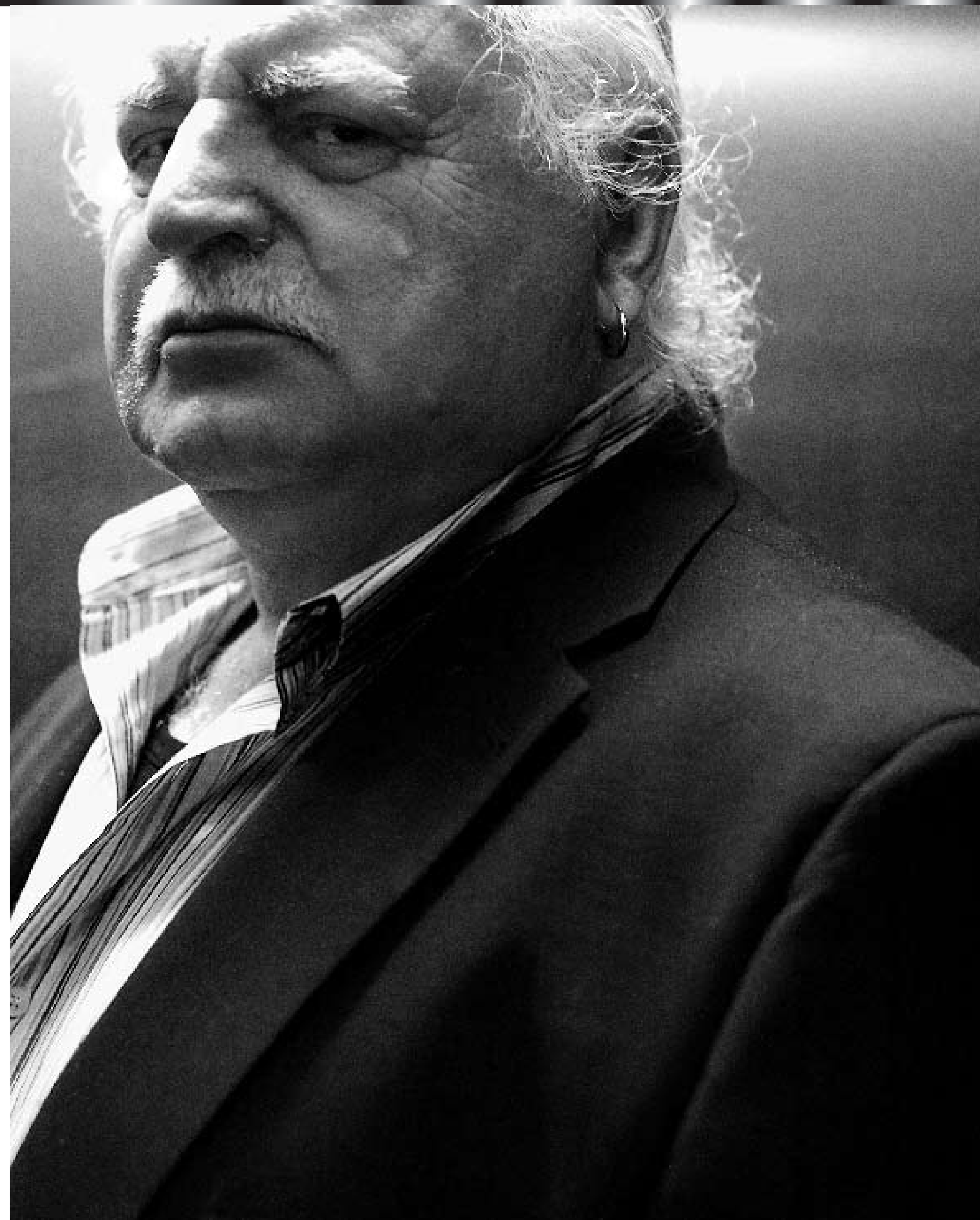

gigant k.

TXT martin fisher PICT lukáš havlena

Pozdní bílá odrůda s abnormálně robustní a zatíženou hlavou. Dužnina je vysoce jakostní, šťavnatá, nedřevnatí ani neprská. Je to dlouhodobě skladovatelná odrůda bujného růstu, je ale nutno dodržet spon minimálně 70 x 70 cm a doporučenou vegetační dobu od výsevu do sklizně větší než 120 dní. Jeho objev výrazně ovlivnil populaci od roku 1960 po dnešek, podobně jako Gigant M. Dužnina obou roste pod zemí i nad zemí. Jejich výskyt lze označit za projev nečastý. Přestože jsou takto výživní pro okolní prostředí, směřuje k nim z něj mnoho škůdců. Ze své podstaty se s nimi vypořádávají oba díky své mohutnosti.

(Prof. Milan Knížák, Dr.A., největší český soukromý sběratel starých českých loutek)

mezihled

Pokud ale mají vůdce, který je buď morálně oprávněným diktátorem, nebo diktátora se silnou vstupní a trvající ideou jako za Cromwella v Anglii, tak zřejmě lze společnost na čas kočírovat či nastartovat ji správným směrem, ne?

Diktování není morální! Slovo diktovat je špatné slovo. Za Cromwella to byla úplně jiná doba. Souhlasím s tím, že musí být vybrán do čela země v podobné situaci silný jedinec. Ale i kdyby u nás byl v čele i silný jedinec, stejně by měl minimální vliv na spodní vrstvu úřednictva, která řídí stát skrze města, městské úřady apod.

... jestli ale naše země je v takovéto krizi v době, kdy na ni doléhá ještě hospodářská krize zvenčí, jaké jsou vůbec možnosti pro už i tak zdemocované jednotlivce přežít?

Hospodářskou krizi v tom vidím jako pozitivní jev. Domnívám se, že jsme si všeobecně žili dost pohodlně, a předpokládám, že řadu lidí hospodářská krize postihne, takže budou nuceni přehodnotit svůj dosavadní způsob života. Například Praha je zničená turistickým průmyslem, obchody s hloupostmi, hospodami, co líčí na turisty.

Praha je ale dirigovaná hlavně zastupiteli ODS...

To není jenom ODS, na zastupitelství měla ODS velkou koalici s ČSSD, posledních x let takto pracují! Takže to není jen ODS a taky to není ten problém! Není to ani problém politických stran! Vy mi nerozumíte! Speciálně v naší zemi nemají politické strany velkou moc, poněvadž žádná nikdy nevyhrála

Myslím si, že Tomáš Mašín neví o mládí Bondyho nic! Tu dobu nezná. To ale nevadí.

volby tak suverénně, aby mohla opravdu vládnout. Jediné OF suverénně vyhrálo volby, ale to ještě nebylo o politických stranách, ani o směru, kudy společnost půjde.

Asi byste spíš tedy řekl, že českou společnost, a možná nejen tu naši, ovládají ve skutečnosti jiné síly...?

Dneska se neví, kdo opravdu vládne, jak levicové, tak pravicové strany nemohou dělat svoji politiku, protože vždycky musí být v nějaké koalici. A to je špatně.

Je veřejně známo, že jste byl jediný, kdo rekonstruoval vysokou školu. To je pravda.

Studoval jsem VŠUP a ten dopad toho, že tam se to nestalo ...

... je tam dodnes, že?

Ano. Například můj obor, jak se ukázalo, je dnes ideově v naprosto zdevastovaném stavu. NA FAMU je také situace špatná, ačkoli zřejmě kapku lepší, stále se tam nové vedení potýká se starými strukturami, které se už protkaly s nastoupivšími silami po roce 1989. Aktivita progresivních snah tam stále nestačí, protože lidé, již rekonstrukci této školy brání, se v akademických strukturách drží na základě nenapadnutelných smluv. Jak se vám podařilo tomuto předejít na AVU?

Na AVU se to skutečně povedlo jediné díky tomu, že tam byl silný jedinec, který uměl přesvědčit ty ostatní. A pak to také bylo v době, kdy to ještě šlo. My jsme propustili všechny pedagogy. Těžké to bylo s profesory, ty musel tehdy propustit ministr školství. Bylo těžké to vyřídit do určitého data. V té době byl ministrem školství člověk, který se jmenoval Adam. Dnes může profesory propouštět rektor.

Tento postup byl uzákoněn?

Ano. Už si nepamatuji okolnosti, kdy byl ten zákon schválen, zda už to prošlo tehdejším Federálním shromážděním. Propuštění těch pedagogů ale skutečně muselo být provedeno jen do určitého data, jinak by tam museli zůstat.

Vy jste to navrhnul a ministr to tehdy podepsal?

Já jsem to navrhnul, připravil a ve škole i u ministra prosadil.

Vy jste jednal se všemi těmi osobami, aby odešly?

Ano. Dal jsem jim všem výpověď. Zbavili jsme se starých profesorů a byla možná totální reorganizace s novými výběrovými řízeními.

Jaká je dnes na AVU situace?

Věřím, že ta situace je pořád lepší než jinde, ale i tak je hodně rozbahněná. Opět by ta škola potřebovala strukturovat.

Je to rozbahněné z obou stran, jak ze studentské, tak od stafáže?

Studenti jsou hodně ve vleku pedagogů a na škole se vytvářejí dva protichůdné tábory. Jeden, který má ostré lokty a chce se prosadit, chce být hodně vidět, a druhý, jemuž je tohle jedno a má spíš zájem o práci...

To znamená, že tento tábor je poctivější?

Pro mě ano, ale já to nechci klasifikovat. Je mi milejší ta skupina, která nestojí o zvýraznění, protože si myslím, že většině talentů „urychlování“ škodí!

Ještě k otázce po charakteru této reprezentace uvedu jenom jeden příklad: Jeden z absolventů AVU, Tomáš Mašín, teď po letech práce u reklamy realizuje svůj první celovečerní film o mládí Egona Bondyho. Má to být zřejmě film o tom, jak Bondy viděl socialismus a jak revoluční byly a jsou jeho tehdejší kecy...

Tomáš Mašín v roce 1989 spolu s Vítem Máslem, což je dnes architekt, byli studentští předáci. V listopadu vedli tzv. revoluci na AVU. Tito dva tam se mnou spolupracovali. Organizovali tehdejší studentskou práci.

Mohly by se v jeho filmu však objevit náznaky progresivních názorů, kterými jste Bondyho ostatně kritizoval i vy?

Na jakékoli téma bychom se měli dívat realisticky a neměli bychom vytvářet pozitivní pohled tam, kde pozitivní není a opačně. Domnívám se, že Bondy měl ve svém díle silná a slabá místa, a ten film o něm by měl zachytit obé.

Měl by být prý o Bondyho „revolucionářském“ mládí?

Myslím si, že Tomáš Mašín neví o mládí Bondyho nic! Tu dobu nezná. To ale nevadí. Já také znám Bondyho mládí jen z doslechu. Mašín může udělat takovou ságu. Bondy byl svým způsobem komunista, a tak jej Mašín může uchopit jako figuru, poznat ji do jisté míry skrze jeho knihy a může vytvořit obraz doby spolu s Bondyem jako archetypem. Postava v Mašínově filmu se nemusí krýt s realistickou postavou.

Před časem jsme spolu mluvili o nejlepším českém loutkáři Františku Vítkovi. Zaujalo mě, že to byl trockista.

Ano, Bondy se také částečně považoval za trockistu.

Vítek mi potvrdil svůj postoj, že některé společenské krize nejde měnit bez násilí a že s tímto Trockého názorem souhlasí. Lze to vůbec akceptovat?

Řekl bych to jinak. Doposavad to bylo tak, že většina společenských krizí se řešila násilnými prostředky. Nikdy bych netvrdil, že to tak musí být vždycky.

mezihled

David Černý, 2007, 1000 lidí

Říkám jen, že zkušenost je zatím taková. Nedávno mi holčina z *Reflexu* (*P. Wolfová pozn. red.*) tvrdila, že umělec nemůže být dobrým ředitelem galerie, zrovna tak jako lékař nemůže být dobrým ředitelem nemocnice. To je nesmysl. Můžete říci, že bývá často obvyklé, že lékař není dobrým ředitelem nemocnice, umělec dobrým ředitelem galerie a podobně. Neznamená to ale, že je to tak vždy! Jsou případy, a já je znám, že vynikající lékaři jsou i vynikajícími řediteli. Dav má rád tvrzení bez výjimek. Mně ale připadají tvrzení bez výjimek strašně zavádějící. Domnívám se, že právo na výjimku musí existovat všude! V tom je také demokracie.

Pročítal jsem si některé vaše básničky i písňové texty a hádal, že mi na otázku, zda s násilím nebo bez násilí odpovíte, že by se vše mělo dít vždy bez násilí, i když i to násilí se dá jistě specifikovat.

Zase to říkáte špatně. Já bych rád, aby se společenské změny k lepšímu odehrávaly bez násilí, ale skoro všechny důsledné změny, které se v minulosti odehrály či měly zásadní vliv, se děly bohužel jen za pomoci násilí. Velmi málo změn proběhlo nenásilně.

Loutkář Vítek a zřejmě i filosof Bondy to mysleli tak, že by tolerovali, kdyby se během změn bral někde některým lidem život, protože bez toho to prý do důsledku nejde.

Já tomu rozumím. Víím, co je trockismus. Chápu, proč se ho zastávají. Ale myslím si, že... by bylo báječné, kdyby to mohlo jít bez násilí. Zdá se, že naše „změna“ v roce 1989 byla bez násilí, ale svým způsobem se to násilí rozředilo a teď ho dostáváme zpátky v rozředěných formách, což může trvat strašně dlouho. Kdyby došlo v roce 1989 k nějakému velkému, jasnému „krveprolití“, k nějaké obrovské katarzi, možná že by dnes situace byla „čistší“. Já bych si to krveprolití nepřál, v žádném případě, jen akademicky uvažuji. Kdyby se naši vojáci na začátku druhé světové války Němcům vzepřeli – byli jsme na tom, co se týká zabezpečení, pozemních vojsk, obranné linie, prý minimálně stejně dobře jako Němci, dokonce se říká někdy, že i lépe (měli jsme prý jen velmi slabé letectvo, skoro žádné), a byli jsme tehdy opravdu velmi silní – kdybychom vzdorovali a asi bychom to prohráli, asi by země utrpěla, asi by byla rozbombardovaná, asi by zahynulo nesmírné množství lidí, ale možná by se historie světa odehrávala jinak. O tom už dnes můžeme jen spekulovat. Chci říct tomhle: násilí v minulosti mělo někdy svůj smysl. Neznamená to ale, že si přejí, aby násilí pokračovalo. Byl bych strašně rád, aby tento typ násilí nemusel existovat, ale nejsem si jist, že je to možné. A budeme muset za chvíli končit.

To přetrvávající násilí se děje dosti významně za pomoci, středního proudu. Ve všech sférách kultury společnosti.
Střední proud, přestože se zdá, že je tím nejmenším druhem násilí, střední proud konzumuje nejvíce lidí. Unifikuje je przní mozky i srdce svou plytkostí.

To, že jste v NG, neznamená, že ve spektru NG střední proud nevane.
Snažím se, aby ne. A asi se mi to daří, poněvadž mě ustavičně nějaká středová společnost napadá. Cokoli udělám, je kritizováno, byť by to bylo sebelepší. Je to samozřejmě stresující, ale také to dokazuje, že stále vadím, že má práce přináší netradiční impulsy.

Zajímá mě váš názor na politizování některých činů ve výstavnictví např. Davida Černého. Je ono výstavnictví, například v jeho případě Entropa, střední proud?

Co se týká výtvarné kvality, tak je to určitě střední proud. A také v tom, jak se touží zviditelnit. Po tom „středáci“ velice touží.

Mnozí jeho drzosti přirovnávají k těm, jaké jste dělal vy ve svém mládí.
Kdo tohle říká, tak o mě práci nic neví. To byla jiná drzost a za jiných podmínek. On je jen drzý a my jsme snad byli aspoň trochu odvážní, ale to je jedno... Vidím kardinální problém v něčem jiném.

Vadí mi jedna jediná věc: David Černý udělal obrovský podvod. Řekl, že na tom projektu bude pracovat 27 umělců, a to byl jeden z hlavních důvodů, proč mu to svěřili. Podvedl všechny. Především ty, co mu práci svěřili. A oni v pod-

statě akceptovali to, že všechny, včetně jich, podvedl. To považuji za totální morální devastaci společnosti.

On o tom ale přestal mluvit hlavně sám.
Samozřejmě. On o takových věcech přestane vždycky mluvit, o tom se nedá mluvit, protože to je jasný podvod. Oni o tom mlčí a on mlčí také. To je to nejhnusnější na celé této věci. Záchody nezáchody nebo něco jako háknkrajc z Německa, to jsou marginálie. David Černý podvádí pořád a to, že společnost jeho podvody akceptuje, a dokonce někdy adoruje, považuji za důkaz velké pokleslosti.

Zmínil jste se, že vás nyní zajímá umění kupříkladu baroka nebo informelu, kterého jste si dříve tolik nevšimal nebo se jím tolik sám nezabýval. Uvedl jste příklad s okouzlením Willmannovými obrazy, zejména jeho posledním dílem, které je vystaveno v expozici kláštera Zelená hora ve Žďáru nad Sázavou. Jste za to, že podobný krok by měli udělat i současní umělci v rámci oné potřebné retrospekce?

Každý se nedostane k tomu, to udělat. Já měl to štěstí, že v rámci svého úřadu pracuji s věcmi, které jsem dříve znal jen zprostředkovaně z galerií, někdy ani to ne. Hledání smyslu ve vlastní historii, a to v historii umění, i ve společenské historii, by alespoň určitou část života měl podniknout každý.

Ke konci života?
Je jedno, kdy to udělá. K někomu to přijde třeba hned na začátku samo, někomu to trvá strašně dlouho.

Pokud vás osobně v retrospektivní části života či kariéry oslovil právě barokní malíř Willmann, proč vás například neoslovila podobně razance renesanční, která je snad všeobecně považována za klíčovou v dějinách naší civilizace? Byť chápu, v Čechách renesančního umění moc není.
To je pravda. Je ho málo. Ale já se nevyjadřuji jen ...

Počkejte, tvrdí se, a je to snad relevantní názor, že v renesanci byla doposud nejvhodnější doba ke konstituování zásadních a svobodných idejí, naopak v baroku docházelo pokud ne přímo k utlumení, tak alespoň menší viditelnosti, patrnosti skrze zniterňování, byť také mnoho nových idejí vcházelo naopak v platnost – bylo to zkrátka cizelování idejí jiným způsobem.
V renesanci to byla samozřejmě re-nesance, tzn., že se něco opět objevovalo.

Přítom jste mnohými pro škálu své práce označován spíše za renesančního člověka a o onom barokním ve vás se mluví máň.
Podívejte se, historie mě zajímala na přeskáčku. Nejdřív jsem se seznámil s gotickým uměním. To na mě jako na mladého kluka působilo velice silně. Až potom jsem pro sebe objevil baroko. Renesanci jsem objevoval spíš přes Italy, jako novou etapu, při které se svým způsobem znovu objevila antika. Vznikla proto, že z antických vykopávek se začaly objevovat věci, které gotika neměla. Byla to doba svobodnější, lidské tělo mohlo být studováno a zobrazováno. Renesance znamenala osvobození od rigidní náboženskopolitické moci.

Něco podobného by se snad zde znovu mělo odehrát, ne?
Asi se to nemůže odehrát tak jednoznačně jako tehdy, protože doba není tak jednoznačná.

